

ŞAIRLER, yazarlar zaman geçer eski yazdıklarını beğenmez olurlar. Yadsı-salar, olmaz. Unut-mak, silmek isterler. Genç şair Necip Fazıl'ın nice güzel şiirlerini, "mürşit"liğini ilan etmiş yaşlı Necip Fazıl yok etmeye çalışmış, yayınlanan "Bütün Eserleri" dizisine bunların çoğunu almamış, ya da anlam bakımından yozlaştırıcı değişiklikler yaparak almıştır...

"Büyük Doğu" adlı şimdilerde kendine "İslamcı" adını veren bir derginin adı, ya da "ideologya"sı! Oysa 1943'te, önce Faruk Gürünca'yla birlikte, çok geçmeden tek başına çıkardığı bir dergiydi bu... Uzunca bir süre bir edebiyat ve düşün dergisi niteliği taşıdı. "Babali" adlı çok ilgi çekici, bir çeşit Necip Fazıl belgeseli sayılabilecek kitabında, "eski nesilde iş yoktu, benim neslimde de öyle, umut gençler-deydi" diye anlatılır. Gerçekten de 1943, 1944 yıllarının "Büyük Doğu"sunu gençlerin şiirleriyle, öyküleriyle çıkarmıştır. O günlerde üstadın belirli yanı yalnızca "mistik" bir şair niteliğiydi. O kadar ki o günlerde dergide çıkan bir yazısında "Gazi'nin Geleceği"ni bile bildirmişti!

★★★

Ben üstadı -kendisine böyle derdim o günlerde tanıştım. Ülkü basımevindeki odada bir araya gelen biz gençler -kimler yoktu ki! hep birlikte Babali'den aşağı inmiş, yolda karşılaştığımız Çınaraltıcı Yusuf Ziya Ortaç'a "Biz geliyoruz artık" diye meydan okumuştuk. Sonra da Sirkeci'de bahçeli kahvede oturup "Büyük Doğu" nun edebiyatımıza yapacağı katkıları dile getirmiştik. O sıralarda Necip Fazıl Güzel Sanatlar Akademisi'nde öğretim görevlisiydi, bir çeşit profesör, sanırım bir bakanlıkta da kültür danışmanı...

Bir yıl önce yapılan genel seçimde Maraş'tan milletvekili adayı olmuştu, CHP'ye başvurup adaylığını koymaya kalkışmıştı. Memduh Şevket Esendal CHP'nin Genel Sekreteri'ydi, TBMM'nde partili milletvekillerini gençleştirmek isteyen bir kişi... İnönü de bu öneriyi doğru bulmuştu. Esendal'ın hazırladığı aday listesinde o günlerin ünlü kişileri, otuzunda kırındaki şairler, yazarlar, düşünürler yer almıştı: Tahsin Banguoğlu, Suut Kemal Yetkin, Nihat Erim, Ahmet Kutsi Tecer, Ahmet Hamdi Tanpınar vb. Necip Fazıl da Maraş adayı olarak Esendal'ın Cumhurbaşkanlığı İnönü'ye sunduğu listedeydi.

Suut Kemal Yetkin seçim öncesi CHP Genel Merkezi'nde, Necip Fazıl'ı subay üniformasıyla -hem de suvarı parti merkezinde genel sekreterin kapısı önünde dolaştığını anlatmıştı. Ne var ki, İnönü, Necip Fazıl'ın adını kırmızı bir kalemle listeden silip atmış. Tek parti yönetimiydi, adayların kesinleşmesi İnönü'nün elindeydi. Kısacası, Necip Fazıl Maraş milletvekili olmak fırsatını kaçırdı.

★★★

Daha sonra hep düşünmüşümdür, Necip Fazıl'ın Meclis'e girmesini İnönü neden istemedi diye... Tanpınar'ı, Tecer'i, Ömer Bedrettin'i onaylayan CHP Genel Başkanı neden Necip Fazıl'ı görmezden geldi diye!.. Ayrıca şu da söz konusudur, Necip Fazıl, CHP milletvekili olarak Meclis üyesi olabilseydi acaba Atatürk Cumhuriyetine karşı bayrak açar, çağdışı bir tutumu benimser, laikliğe düşman bir gericiliğin "mürşit"i kesilir miydi? Yok milletvekilliği, belki de bakanlık onu, yıllar önce "Hakimiyeti Milliye"de çıkan yazılarındaki gibi "yobazlığa, irticaa düşman" kişiliğini korumaya zorlar mıydı? Geçmişin olaylarını şu anda yorumlamak doğru olmaz. Ama insan bu konuyu düşünmemelik edemiyor.

★★★

Cemal Nadir Sokağı'ndaki yönetim yerine sık sık giderdim. Yıl 44, 45. Üstelik Göztepe'de komşu sayılırdık. Sabahları önce tramvayda, sonra Kadıköy'den kalkan vapurda birlikte olurduk. Çağaloğlu'na yürüyerek çıkardık konuşa konuşa... Bana "Dünyada Sanat ve Edebiyat" başlıklı bir sütun ayırmıştı. O zamana göre önemli sayılan bir telif ücreti -ki yirmi lira verirdi. Bu parayla yabancı dergi ve gazeteleri alırdım, ilginç yazıları özetlerdim. Sanırım Existencialisme konusunda ilk yazı bu sütunda çıkmıştı.

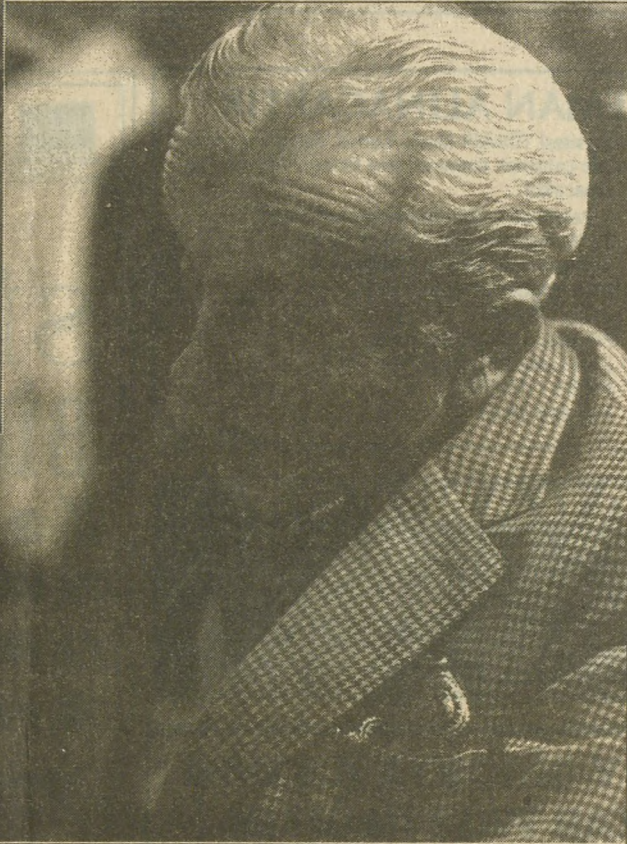
'Aynalar söyleyin bana ben kimim'

Necip Fazıl'dan bize kalanlar, bir gömü değerindedir. Gelecekte şiir dünyamızın unutulmaz bir sanatçısı olarak yaşayacaktır.

Necip Fazıl'ın zeki, sevimli, cana yakın kişiliği, biz gençlere yakın iligisi bir çok görüşlerine ters düşmemize karşın saygı uyardırıyordu

Necip Fazıl, kumar oynarken yakalanınca röportaj yapıyorum diye ifade vermişti (solda), şair sanattan yavaş yavaş uzaklaşıp düşünürliğe yönelmişti

Öykülerimi de güzel resimlerle süsleyerek yayınlardı, hatta bazı resimleri kendisi düzenlerdi. Sait Faik, Celal Sılay, Tarancı, Saba, bir iki şiiriyle Dağlarca, sürekli Özdemir Asaf'ın, Akdora'nın şiirleri yer alırdı sayfalarında. Erol Başar -ki çok genç yaşta öldü ve Fahri Erdiç ilk öykülerini bu dergide yayınladılar. Mustafa Şekip Tunç, Salih Zeki Aktay, Zahir Güvemli, Kazım Nami Duru gibi ünlüler de sürekli yazarlar arasındaydı.

★★★

Bir akşam Özdemir Asaf'la beni Suadiye gazinosunda yemeğe götürdü. Doğrusu ikramları çok ünlüydü. Zeki, sevimli, cana yakın kişiliği biz gençlere yakın ilgisi birçok görüşlerine ters düşmemize karşın saygı uyardırıyordu. Gerçi Büyük Doğu'yu çıkarırken "genç kuşak"la birlikte olmayı istemişti, ama ilk sayılarda gerçekleştirdiği bir soruşturmada şöyle bir soru vardı: "Yaşı otuzdan aşağı olanların sanat ve edebiyatta hiçbir de-

ğer taşımadığına inanıyor musunuz?" Ya da buna benzer bir soru! Yanıtların çoğu biz gençler açısından olumsuzdu. O kadar ki o sırada yaşı otuzu yeni aşmış Celal Sılay bile "Gençlerde iş yok" yanıtı vermişti kendisini bir iki yıllık bir sınırlamayla ayırarak!..

"Peki bizi niye derginize aldınız, bizler otuzun altındayız" diye sordüğümde "İstisnalar kaideyi bozmaz, sen ve bir iki kişi istisnalar arasındasınız" demişti.

Evet, o ilkyaz akşamı Suadiye gazinosunda cazbant sesleri ve dans eden insanlar arasında konuşurken birdenbire bir şey söyledi: "Bir gün size emanet edeceğim." Önce aldırmamıştım. Üstattan ayrıldıktan sonra Özdemir'e, "Ne demek istedi, bizi ne yapacak, neyi, nasıl emanet edecek?" diye sormuştum, gülüp geçmiştik.

★★★

Meger işin gerçeği başkaymış! Bir iki yıl önce Nakşibendi Şeyhi Abdülhakim Arvasi'nin

medim. Köprü açılmış. Bir dolmuş mavnasına binip Eminönü'ne geçtim. Ortalık kıyamet! Bobin artıkları Haliç'e kadar uzanmış. Ne var, ne oldu derken dolmuşta bir adam "Tanin gazetesini yıkmışlar" dedi. Neden Tanin, Tan olmasın! O günler, demokrasi savaşımı başlamıştı, Tan, Vatan cephesinde yeni kurulan Demokrat Parti'nin büyüklüğü, CHP iktidarına ateş püskürüyorlardı, "Görüşler" dergisi de bu demokrat cephenin yeni organıydı.

Tan basımevi harabe halinde! Yokuşu çıkıyorum ABC kitabevi darıma- dağın. Sokak ortasında kitaplar yakılıyor. "Büyük Doğu" yönetim yerine koştum. Baktım koca odada birtakım gençlerin ortasında bizim üstad, tikleri çoğalmış, coşku içinde dönüp duruyor. Bir masaya yaydığı sözde "komünist belgeleri"ni büyük kağıtlara yerleştiriyor beni görünce "İşte oldu" dedi. Masaya baktım, "Carrefour" dergisinin adını baş yere yapıştırmış. Bunlar Tan basımevinde ele geçen belgelermiş! "Üstat" dedim, "Bu dergi sağcıların organıdır, boşuna onu yapıştırmı." "Ol-sun, tezyini bir anlam veriyor" demez mi!

Bir bildiri yazmış, herkes imzalayacakmış! Okudum, "Hayır ben imzalamam, bu vandalizmi tek parti yandaşları yaptırdılar" dedim. Orada bulunan Burhan Belge de imzalamadı. Üstat köpürdü şu unutamayacağım sözleri söyledi: "Büyük Doğu bir gemidir, bataklıkta yüzen bir kurtuluş gemisi, binen kurtulur, bilmeyen boğulur".

★★★

Bakıyorum, anılar öyle çok ki! "Üstat" üstüne bir kitap yazsam yetmeyecek! İyisi mi Necip Fazıl'ın kişiliğinin bende yaşayan birkaç gözlemlerle, bir iki izlenimle yetinmek... Kumar oynarken polisçe yakalandığında "Ben röportaj yapıyordum" demesi, yönetim yerine gelen gerçek Müslümanların "Cuma namazında Yeni Camii'nde görüşürüz" demeleri üzerine, "Vatan millet işleriyle öyle yoğunum ki ibadetimi bile zamanında yerine getiremiyorum" gibi sözlerle atılması, kendisiyle eşinin nasıl bütünleştiklerini belirten "Ben sigara içsem dumanımı o çıkarır" ya da "Ben soğuk alsam o hasta olur" vb. boşluklar!..

O bir şairdi, önemli bir şair. Kaç yaşına kadar? Otuz, otuz beş hadi hadi kırk! Oysa seksen yıl yaşadı. Şiirden uzak bir yaşamdı bu. O kadar ki eski güzel şiirlerini de "ideologya"sına uysun diye değiştirdi, bozdu. Necip Fazıl'ın genç Necip Fazıl'ın şiirlerini bozmaya hakkı yoktu. Şimdilerde onun şeriatçılık akımının öncülüğüne kendini kapı-tırmış hayranları, yandaşları, "Necip Fazıl şair ve şeriatçı olarak bir bütündür" diyorlar. Oysa Necip Fazıl bile kendi kişiliğini üçe bölmüştür. Babali anılarında, "genç şair", "mistik şair", "sabık şair" olarak yaşamını üçe bölmüştür. Ben Necip Fazıl'ın "genç şair" yanına sevgi ve saygı duyuyorum. Nakşibendi tarikatının önce bir müridi, sonra da mürşiti olarak ülkemizde gericilik akımını başlatan Necip Fazıl'a, gerçek bir şairi yok eden bir insan gözüyle bakıyorum. Dostluğumuz bozulduktan sonra bile karşılaşmalarımızda "Seni Büyük Doğu Cemiyetinin bir numaralı üyesi olarak benimsemek istiyorum" diyen (Nadir Nadi'nin deyişiyle "Süper Mürşit") Necip Fazıl Kısakürek'i kendini zıyan etmiş bir insan sayıyorum.

"Yeryüzünde yalnız benim serse-ri - Yeryüzünde yalnız ben derbederim - Herkesin dünyada varsa bir yeri - Ben de bütün dünya benimdir derim.

Yıllarca gezdirdim hoyrat başımı - Aradım bir ömür, arkadaşımı - Ölsem, dikecek yok mezar taşımı - Kendime ben bile lanet ederim.

Gönülüm ne dertlidir, ne de bahtiyar - Ne kendisine yar ne kimseye yar - Bir yuva uğrunda, ben diyar diyar - Gölgeyim peşinde yürür giderim".

★★★

Genç şair Necip Fazıl'dan bize kalanlar bir gömü değerindedir. Kimse o dizelerin şairini Abdülhakim Efendi'nin müridi, sonra da şeyhi olarak ortaya çıkan bir başka Necip Fazıl'la özdeşleştiremez. Bir kez kendisine "Sizin önemli yanınız sanatçılığımızdı. Ama nedense şiiri, sanatı hor görenek cücelere verdiniz" demiştim. O da çevresinde bulunan yeni kişiliğinin yandaşlarına dönerek "Oktay, beni en küçük yanımla sever" demişti.

Gelecekte Necip Fazıl şiir dünyamızın unutulmaz bir sanatçısı olarak yaşayacaksa, kendisinin "küçük" gördüğü yanıyla yaşayacak...